

Digitaalinen jäämistö

Mukanetin opastus huhtikuussa 2023
Kalevan Onni-kotosalla taloissa

vertaisohjaajat
Kirsti & Maire
www.mukanetti.net

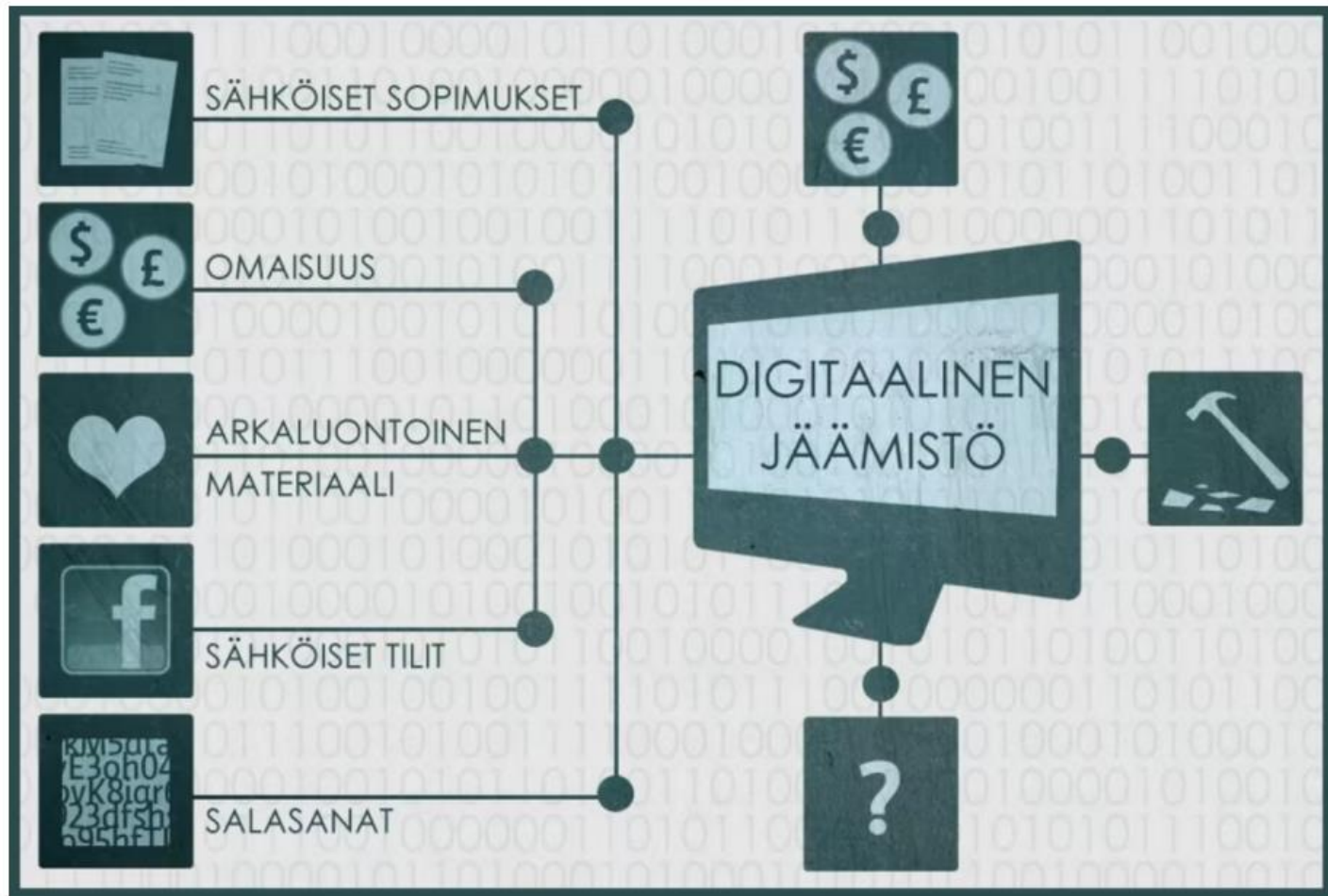

Mikä on digitaalinen jäämistö

Digijäämistöllä tarkoitetaan sitä **kaikkea digitaalista aineistoa, jonka jätät jälkeesi.**

Näitä ovat esimerkiksi sähköpostit, teksti- ym. viestit, digitaaliset valokuvat, sosiaalisen median sisällöt ja tietokoneelle tai pilveen tallennetut dokumentit, piirustukset, sävellykset. Puhelimen, tabletin, tietokoneen kovalevyn, muistitikkujen ja pilven lisäksi digitaalista aineistoa on internetin eri palveluntarjoajilla

Miksi ja miksi nyt?

Siis: mitä asioita minun pitäisi tehdä sen digitaalisen jäämistöni kanssa?

??

FILOSOFIAN KANDIDAATTI
KIRSTI TUULIKKI RÖYSKÖ
ON SAANUT
TAMPEREEN YLIOPISTON
TALOUDELLIS-VALTIOTIETEIDEN TIEDEKUNNAN TIEDEKUNNANSIVOSTON
TUNNAN TIEDEKUNNAN PÄÄTÖKSEN SUKUPUOLISEN
FILOSOFIAN MAISTERIN
ARVON
MINNÄ YHTEISEN TIENÄ TOIMIVAN
TIEDEKUNNAN SUKUPUOLISEN TOIMIKUNNAN SUOSITUKSILTA JA
TAMPEREEN YLIOPISTON SUKUPUOLISEN
HÄNELLE ANNETTAVAN
TAMPEREELLA KEHÄKUNNAN 4 PÄIVÄNÄ 1998

1) Tilit, salasanat ja kirjautumistavat hallintaan

Listasta on hyötyä itsellekin heti!

Tee lista vihkoon tai pilveen tai ...

- laitteiden pääsykoodit ja kirjautumistavat (esim 2-kert tunnistautuminen)
- sähköpostit, **SOME-tilit** (Skype, FB, Instagram, WhatsApp, ...), Omaposti
- **operaattorisopimukset**: kännykkä, laajakaista, tietoturva, ..
- sopimukset, joissa **kk/vuosi-maksu** juoksee (Netflix, Spotify, e-kirjat, pilven lisätila, ohjelmalisenssit, lehdet, jäsenyydet, pelit, sukupuu, suvun hautasopimus, ..
- **vakuutukset** (palo, irtaimisto, varkaus, liikenne, ..)
- palvelut, joihin on **tallettanut** rahaa (Veikkaus, Skype, pelit,)

Mieti ja kerro, miten salasanasi ja pääsykoodisi nyt hallinnassa!

Esim:

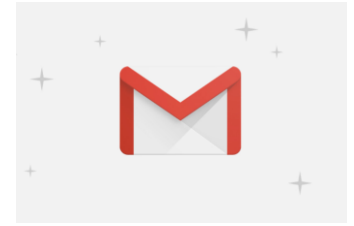
KÄYTTÄJÄTUNNUKSENI JA SALASANANI DIGIJÄÄMISTÖNI HOITAJALLE
(Esimerkkitaulukko hyödynnettäväksi)

pvm

PALVELU	KÄYTTÄJÄTUNNUS	SALASANA	LISÄTURVA
Sähköposti	essi.enterilainen@gmail.com	pitkäsalausana123	puhelinnumero
Google-tili	essi.enterilainen@gmail.com	Ka1kk1allakukk11	puhelinnumero
Kannettava tietokone	käyttäjätili	gggklgfuyrt	pin-koodi
Älypuhelin	sim-kortin pin: 746352	laitteen pin: 746352	
Facebook	essi.enterilainen@gmail.com	Kukkakaupa55a	puhelinnumero
Sanoma-tunnus			
Netflix			
Spotify			

Kuva 1. Tunnuslukutaulukko

2) Määrittele asioita

kaikki sähköpostitilisi: henkilökohtaiset tiedot kuntoon

Google: määrittele, kuinka kauan tilisi on käyttämättömänä => lopetus ja mitä valtuuttamasi henkilö voi katsoa

FB: määrittele, jääkö tilisi muistotilaan vai lopetetaanko se sekä kuka on perintöyhteyshenkilösi

Outlook, Instagram, Twitter, TikTok,

iPad/ iPhone: voit määritellä tilisi perijän

näitä tulee koko ajan uusia lisää!

3) Lisää tekemistä ja mietittävää

varmuuskopioi kuvat, tärkeät dokumentit, joita olet tehnyt (sukututkimus, päiväkirja, perheen talouteen liittyvät, jonkun yhdistyksen dokumentit,), yms

- ulkoiselle kovalevylle
- pilvipalveluun

tee **valokuvakirjoja** eri aiheista, jotka itsellesikin tärkeitä

kaikki pilvessä olevat kuvat valtuutetun näkyvillä: onko ok vai ei ????

siivoa pois turhat tilit ja palvelut ja tiedostot ja

kutsu joku toiseksi vastuullasi olevien **sivujen moderaattoriksi** (älä ole ainoa)

luo **tietokoneellesi toinenkin tili** omaiselle tai ystävälle

lisää **edunvalvontavaltuutukseen** maininta asiasta

hyötyä itsellekin heti,
jos ao laite menee
rikki!

Yhteenveto: tee digitaalinen tahtosi (testamentti)

tee kuori tms ja kirjoita päälle: [DIGITAALINEN TAHTONI](#) ja henkilön **nimi**, jonka valtuutat asioita hoitamaan. Muista kertoa tälle henkilölle asiasta ja mistä hän tämän digitaalisen tahdon löytää (+ maininta edunvalvontavaltuutukseen)

mieti, miten ja mihin talletat tämän digitaalisen tahdon eli

- listan sopimuksistasi, tileistäsi ja niiden salasanoista ja laitteiden pääsykoodit
- mitä haluat kuvillesi, dokumenteillesi, laitteillesi ja sopimuksillesi tehtävän
- ym mitä haluat digitaalisesta jäämistöstäsi kertoa

 Muista pitää listat ja varmuuskopiot ajan tasalla!

OSA2: MITÄ TEEN LÄHEISEN KUOLEMAN JÄLKEEN

- Kun läheinen on jo menehtynyt, on paljon asioita hoidettavana
? ? ?
- Siihen kuuluu myös hänen **digitaalisen jäämistönsä** hoitaminen
- **Laitteita:** Tietokone, kännykkä, tablettitietokone
- **Palveluita:** sähköposti, pankkipalvelut, WhatsApp, Facebook ,,,
- **Liittymistunnuksia ja salasanoja**
- **Valokuvia** ym. tietokoneilla, pilvipalveluissa
- Tieto kuolemasta ei tavoita läheskään kaikkia läheisen palveluita

Jälkeen 1: Puhelinliittymät ja sähköpostit

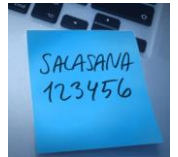

- **Älä sulje puhelinliittymää heti.** Numero voi olla tunnisteena tai varmistuksena eri palveluissa. Kysy tarvittaessa operaattorilta apua jos esim. et saa puhelinta auki.
- **Älä sulje sähköpostia/posteja** heti. Sähköpostiosoite voi olla käyttäjätunnuksena monissa palveluissa. Sinne voi tulla käytön tarkistuskyselyjä ja myös vahvistusviestit ja kuittauksia, kun sulkee tilejä/ liittymiä.
- Sähköpostiin voi lisätä poissaoloilmoituksen kuolemantapauksesta

Jälkeen 2: Tietojen pelastus ja tyhjennys

- **Käyttäjätunnus ja salasana** tietokoneelle/tabletille/puhelimelle
 - Jos on tieto, mitä tilejä ja on niiden tunnukset & salasanat => ota tiedot talteen ennen kuin lopetat tilit
 - Ota laitteiden **kuvista ym. kansioista/tiedostoista kopiot ulkoiselle tallennusvälineelle**; jos tietoja käsitellään, varmuuskopio on olemassa
- **Jos ei ole tietoa tunnuksista ja salasanoista**
 - digijäämistön käsittely on vaikeaa tai osittain jopa mahdotonta
 - ei onnistu: pilvessä olevien kuvien yms siirto pois, kun tilin tietoja ei ole
 - ei onnistu: tietokoneella olevien tietojen pelastus, jos ei kirjautumistietoja

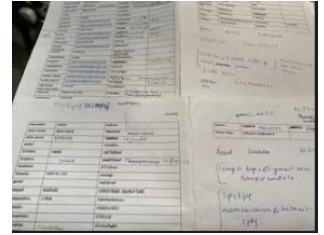

Jälkeen 3: Tietojen pelastus ja tyhjennys

- Selvitä palvelu kerrallaan miten läheisen tiedot saa poistettua. Jotkin vaativat esim. kopion kuolintodistuksesta. Tämä voi viedä paljonkin aikaa.
- Tarkista välimuisti. Sieltä voi nähdä mitä palveluita läheisesi on käyttänyt
- Läheisellä saattaa olla rahaa joissakin palveluissa, esim. Veikkauksen pelitilillä, PayPalissa, pokerisivustolla
- Pyydä apua ystäviltä, Mukanetilta
- Huomioi että muut läheiset hyväksyvät toimenpiteet

Jälkeen 4: Tilien ja sopimusten lopetus

- Jos on tunnukset ja salasanat/ pääsykoodit,
 - voi lopettaa tilit, sopimukset ja
 - VARO: tietokoneen/kännyn antamista toisen käyttöön tai asetusta tehdasasetuksiin
- Tili (käyttäjätunnus + salasana) sulkeutuu, jos sitä ei ole käytetty vähään aikaan: Gmail 3 kk, Outlook&Onedrive 1v, Microsoft-tili 2 v,
- Maksukorttia käyttävä tili sulkeutuu, kun siihen liitetty maksukortti suljetaan (Moovy, Veikkaus,); lehtien lopetus; jäsenmaksut, automaattiset laskutukset (SPR, pilvipalvelut)
- FB, Google, Instagram: todistettava, että olet lähisukulainen ja lähetä kuolintodistus-> ao palvelu
- AppleID: yhteys asiakastukeen tai hopeinenomena.fi (suomenkielinen, maksuton Apple-keskustelufoorumi)
- **Palvelujen help-sivustolta** löytyy neuvoja

Jälkeen 5: Facebook - siirto muistotilaan/tilin poistaminen

Siirto muistotilaan

Muistotilaan siirretty tili on paikka, jossa kaverit ja perheenjäsenet voivat kokoontua yhteen ja jakaa muistoja sen jälkeen, kun henkilö on edesmennyt. Tilin siirtäminen muistotilaan myös auttaa pitämään sen turvassa, koska kukaan ei pysty kirjautumaan siihen.

FB ei voi antaa kirjautumistietoja kenenkään muun tiliin edes näissä olosuhteissa. Toisen henkilön tilille kirjautuminen on aina Metan käytäntöjen vastaista.

Tilin poistaminen

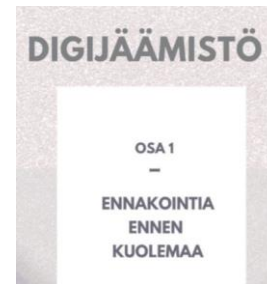
Facebook-kaverit voivat [pyytää läheisensä tilin poistoa](#) Facebookista, jos heillä on asianmukaiset asiakirjat.

Ks. <https://fi-fi.facebook.com/help/150486848354038> Linkki Facebookin ohjeeseen

Jälkeen 6: Yleistä

- **Mistä tietää keille ystäville kertoo läheisen kuolemasta ja miten? palvelujen help-sivustolta löytyy neuvoja**
- **Saako kuolleen viestejä lukea: saa**
- **Jos ei kuolemantapaus vaan dementoituu tms eikä osaa enää hallita eli mitä edunvalvontavaltuutettu tai muu omainen voi tehdä: puolesta asiointi**

Yleisiä ohjeita digijäämistölle

<https://yksityisille.hub.elisa.fi/some-tilit-kuoleman-jalkeen/>

https://www.hok-elannonlakipalvelu.fi/fileadmin/user_upload/tuotekuvat/etusivunnostot/Digitaalinen_tahtoni/Digitaalinen-Tahtoni-HOK-Elannon_Hautaus_ja_Lakipalvelu.pdf lomake, johon voi listata tilit ja tunnukset

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/10/20/jarjesta-digitaalinen-jaamistosi-itse-digitestamenti-palvelus-jalkeemme>

<https://www.veronmaksajat.fi/yleiset/veronmaksajien-opas/#kuolema>

Veronmaksajien opas: Onko läheisesi kuollut?

Digijäämistö 1 & 2: <https://www.entersenior.fi/opiskele-itse/oppaita/>

Linkkejä eri palvelujen ohjeisiin kuoleman varalta

<https://myaccount.google.com/inactive> oman **Google-tilin** lopetuksen määrittely (kauanko käyttämättä, jotta suljetaan)

<https://support.microsoft.com/fi-fi/account-billing/microsoft-tilin-sulkeminen-c1b2d13f-4de6-6e1b-4a31-d9d668849979> Miten oman **Microsoft-tilin** voi sulkea

https://answers.microsoft.com/fi-fi/outlook_com/forum/oaccount-omyinfo/perheenj%C3%A4seneni-kuoli-%C3%A4skett%C3%A4intai/46180841-9e87-4178-930d-59240069a3e3 **Microsoftin** ohje läheisen kuoleman jälkeen (pääsy sähköpostiin)

<https://www.facebook.com/help/103897939701143?helpref=search&sr=14&query=muistotila> (Miltä **FB-tililleni** tapahtuu kuolemani jälkeen)

https://www.facebook.com/help/1111566045566400/?helpref=hc_fnav **FB:n** ohje edesmenneen henkilön tiliin liittyen

<https://help.instagram.com/264154560391256/> **Instagramin** ohje

<https://www.is.fi/digitoday/art-2000005112720.html> Näin lopetat kuolleen ihmisen verkkopalvelut: Google, Facebook, ...

<https://support.apple.com/fi-fi/HT208510> **Applen** ohje edesmenneen perheenjäsenen tilin hoitoon

jne.....

Kiitos

Toivottavasti keskustelu

- helpotti vaikeasta aiheesta puhumista
- antoi aiheita miettiä asioista
- antoi syyn laittaa joitain asioita kuntoon

kun vielä voimme itse jotain tehdä!

asiat ovat laajoja ja muuttuvat aina vain tärkeämmiksi ja monimutkaisemmiksi

opastuksen alkuosa eli “mitä minun itse pitäisi tehdä” Mukanetin YouTubessa:

<https://www.youtube.com/watch?v=GghmGKXihOA>

